

Рішення

Всеукраїнської науково-практичної конференції «Перспективи платформно незалежної та Linux-орієнтованої інформатики в Україні»

(30 жовтня 2014 року, місто Київ)

Учасники конференції констатують таке:

1. Все більшу популярність здобувають обчислювальні системи на основі вільного відкритого програмного коду, зокрема операційної системи Linux. Саме тому вивчення інформатики має стати платформно-незалежним.
2. Якість і стан перекладу користувацького інтерфейсу основних вільних програмних засобів, необхідних для забезпечення навчально-виховної роботи, дозволяє розпочати перехід навчальних закладів до платформно незалежної інформатики.
3. З фінансових, правових і моральних міркувань викладати інформатику і поглиблювати інформатизацію освіти в Україні на основі вільно поширюваного програмного забезпечення з відкритим кодом підстав істотно більше, ніж на основі іншого (платного) ПЗ.
4. Є суперечності між фінансово-правовою політикою держави і діями МОН щодо навчально-методичного забезпечення викладання інформатики: використовуване навчально-методичне забезпечення у переважній більшості шкіл майже повністю є платформно залежним і орієнтоване саме на використання комерційних продуктів. Зміст навчальної літератури переважно орієнтований на використання такого програмного забезпечення.
5. У тому вигляді, в якому навчально-методичне забезпечення існує зараз, воно не дає можливості надати якісну освіту:
  - програми і підручники мають бути незалежними від платформи;
  - потрібні *електронні* інтерактивні підручники й посібники, що містять науково-методологічну основу курсу та серію додатків для різних платформ — на вибір учителя. Така форма дасть змогу їх швидко оновлювати і розповсюджувати.
6. Є нагальна потреба замінити грифування підручників і посібників на погодження щодо відповідності програмі.
7. Наявний порядок надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України передбачає і вимагає участь у процедурі отримання грифу чи свідоцтва *правовласника* (автора, видавництва або іншої фізичної чи юридичної особи), що має виключні права на використання твору,

засобу навчання чи навчального обладнання. Зокрема, саме правовласник звертається з відповідним листом-клопотанням до Інституту інноваційних технологій та змісту освіти, надає відомості про авторів та іншу необхідну інформацію, виступає замовником експертизи тощо. Тобто гриф або свідоцтво МОН не можуть бути надані електронним засобам навчального призначення, що розповсюджують під не власницькими (вільними) ліцензіями. Таким чином, з формальних причин на значну кількість *якісних та ефективних* з методичної точки зору електронних матеріалів та засобів не рекомендують і не дозволяють до використання в навчальному процесі. Вирішити цю проблему можна запровадженням *окремої процедури* надання грифів (рекомендацій щодо використання) та свідоцтв електронним засобам навчального призначення, поширюваних під вільними (GNU GPL та подібними) ліцензіями.

8. Доцільно підтримувати відкриті репозитарії електронних засобів навчального призначення (в т.ч. програмних навчальних засобів), що поширюються під вільними (GNU GPL та подібними) ліцензіями. Базовими принципами роботи репозитарію мають бути такі:
- *доступність* — будь-хто без жодних обмежень може скористатися матеріалами, розміщеними в репозитарії;
  - *відкритість* — будь-хто може розмістити будь-який матеріал у репозитарії, якщо цей матеріал відповідає попередньо сформульованому вичерпному й однозначному переліку вимог до матеріалів в репозитарії, що узгоджений з чинним українським законодавством;
  - *незалежність* — жодні державні установи, комерційні структури чи фізичні особи не можуть впливати на основоположні принципи роботи репозитарію, втручатися в його поточну діяльність чи впливати на розміщення матеріалів в ньому.

Фінансування діяльності репозитарію можна здійснювати за рахунок спонсорських коштів юридичних та фізичних осіб, грантів тощо. Розпорядником коштів може виступати створений з цією метою громадський фонд. Засновниками фонду можуть виступати громадські організації, фізичні та юридичні особи, зацікавлені в розвитку та поширенні вільного програмного забезпечення у сфері освіти.

9. Вже зараз навчальні заклади України можуть самостійно розв'язати проблему переходу до безплатних платформно незалежних або орієнтованих на ОС Linux інформаційних технологій — найгострішу *специфічну* проблему викладання інформатики й інформатизації освітніх закладів. І зробити це можна швидко, успішно, без додаткового фінансування чи зриву навчальних планів. Про це свідчить, наприклад, і багаторічний досвід використання вільного програмного забезпечення

на факультеті електроніки Львівського національного університету імені Івана Франка, і досвід СШ № 194 «Перспектива» м. Києва.

10. Наразі Всеукраїнська учнівська олімпіада з інформаційних технологій виглядає рекламною акцією компанії Microsoft, яку проводять коштом державного та місцевих бюджетів. Нормативно-правове забезпечення проведення цієї олімпіади вимагає перегляду.
11. На перешкоді впровадження інформаційних технологій на основі вільного програмного забезпечення є відсутність загальноприйнятих методик оцінки економічного ефекту та сукупної вартості володіння.
12. Гостро стоїть проблема відсутності технічних кадрів. У більшості випадків учитель інформатики відповідає не лише за підготовку та проведення уроку, а ще й за облаштування кабінету. І, здебільшого, на чистому ентузіазмі.

Учасники конференції звертаються до Міністерства освіти і науки з проханням здійснити такі кроки:

1. Переглянути навчальні програми й завдання Державної підсумкової атестації для учнів ЗНЗ і вилучити явні посилання на назви програмних продуктів чи особливості їхнього інтерфейсу.
2. У підручниках з інформатики не здійснювати прив'язку викладу матеріалу до власницьких програмних продуктів або ж до конкретного програмного забезпечення.
3. *Навчальне* програмне забезпечення, яке є платформно залежним або платним *для школи чи учня*, виключити з переліку такого, яке є обов'язковим для використання.
4. Сприяти створенню та діяльності репозитаріїв електронних засобів навчального призначення, поширюваних під вільними (GNU GPL та подібними) ліцензіями.
5. Сприяти широкому використанню вільно поширюваного ПЗ в освітніх установах, рекомендувати здійснювати електронний документообіг на основі відкритих стандартів (ODT, PDF тощо).
6. Всеукраїнську учнівську олімпіаду з *інформаційних технологій* замінити конкурсом.
7. Розглянути питання щодо використання методики оцінки економічної ефективності ІТ проектів та сукупної вартості володіння (WIBE), яка є загальновідомою у світі та обов'язковою для використання для державних ІТ проектів у Німеччині, в освітніх закладах України.
8. Створити центр надання науково-методичної, технічної та юридичної допомоги навчальним закладам України щодо переходу на вільне програмне забезпечення.
9. У методичних рекомендаціях щодо вивчення інформатики подавати переліки *наявних* напрацювань українських фахівців щодо створення

дистрибутивів для школи та навчально-методичного забезпечення використання вільно поширюваного програмного забезпечення.

10. У співпраці з іншими органами державної влади і місцевого самоврядування вирішити проблему кадрового забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів інженерно-технічним персоналом.
11. Створити робочу групу з перекладу українською мовою користувацького інтерфейсу та довідкових систем вільних програмних засобів, необхідних для навчально-виховного процесу. Крім підготовки нових перекладів така група має налагодити контакти з наявними командами перекладу.
12. Ініціювати створення робочої групи (із складу учасників конференції та інших фахівців) з метою продовження роботи над проблемами, що обговорювалися на конференції. Завдання робочої групи такі:
  - аналіз типових навчальних планів і програм з інформатики на відповідність багатоплатформному підходу, вироблення пропозицій щодо їх зміни чи корекції;
  - формулювання загальних вимог до навчально-методичних матеріалів з інформатики (підручників, посібників, електронних навчальних засобів тощо) у контексті їх відповідності багатоплатформному підходу.

Учасники конференції звертаються до керівництв обласних інститутів післядипломної освіти педагогічних працівників з проханням передбачити опанування операційною системою Linux та багатоплатформним програмним забезпеченням на основі відкритого коду при проведенні курсів підвищення кваліфікації вчителів.

Учасники конференції звертаються до вчителів і викладачів вищих навчальних закладів з проханнями:

1. Залучати учнів (особливо у класах з поглибленим вивченням англійської мови чи інформатики) і студентів (особливо педагогічних вчз відповідних спеціальностей) до участі у проектах, пов'язаних з *перекладом* інтерфейсу та довідкових систем вільних програмних засобів, матеріалів для Вікіпедії тощо.
2. Популяризувати серед учнів, студентів, вчителів конкурси, пов'язані з розробкою та підтримкою вільних програм (Google Code-In, Google Summer of Code тощо).

Учасники конференції звертаються до розробників електронних навчальних засобів навчання з проханнями використовувати платформно-незалежні технології.

Примітка. *Всі положення розглянуто окремо і прийнято одногосно.*